

Sabimas innspill om ny stortingsmelding om villaks, sjøørret og sjørøye

Sabimas innlegg i 3-minutters-kavalkade i innspillsmøte hos KLD, 8. oktober 2026, ved Kristoffer Bøhn:

Som vi hører er det mange som i årevis har jobbet utholdende og godt for laksen, og uten denne innsatsen ville situasjonen sikkert vært enda mere kritisk.

I 2021 kom laksen inn på rødlista som nær truet. Vurderingene der ser kun til de siste ca førti årene. Ved rødlistas "nullpunkt" var allerede flere laksestammer borte og andre kraftig svekket på grunn av vannkraft, fløtning, forsuring med mere. Situasjonen for laksen er altså i realiteten verre en rødlistevurderingen tilsier.

Historien om laksen må være en av verdens best dokumenterte bestandsnedganger. Vi har kunnet følge den år for år, nærmest som sakte-TV. Parallelt med økende satsinger på oppdrett, vannkraft og annen utbygging. Den store utfordringen vi står overfor må derfor ses i lys av den «samlede belastningen».

I dag er altså oppdrett den største enkelte trusselfaktoren for villaksen, og den enorme økningen av lakselus truer ikke bare laksen, men også sjøørret og sjørøye. Et problem som bare vil vokse om den forventede økningen i oppdrett lenger mot nord kommer

Sabima støtter krav om lukkede merder, flytting av anlegg bort fra sårbare områder og at trafikklyssystemet må utvides til også å omfatte sjøørret og sjørøye. Vi er kritiske til å tillate videre vekst før man løst de største problemene.

Regjeringen må ha klart for seg at ingenting virkelig vil hjelpe så lenge ikke alle aktiviteter skjer innenfor naturens tålegrenser. Miljøkrav må ikke stadig uthules av unntak og dispensasjoner, og Statsforvalteren må få utøve sin rolle med å gi innsigelser når miljøhensyn ikke er ivaretatt.

Det er derfor høyst betenkelig at regjeringen bare i år både har prøvd å svekke vanndirektivet på en rekke punkter OG jobbet for å få all norsk vannkraft godkjent som bærekraftig etter EUs bærekraftklassifisering.

Det er bra at regjeringen har tatt initiativ til en stortingsmelding for laksefiskene – men - har regjeringen vilje til for å gjennomføre de nødvendige tiltakene, selv om de blir kostbare, og vil være både omstridte og upopulære.

Skal vi klare å ta vare på laksefiskene må leveområdene deres sikres, for slik plakaten her sier- laksen elsker skogen langs elva. Den svake handlingsplanen for vassdragsrestaurering som ble lagt frem i sommer viser dessverre ikke noe av den handlingskraften som trengs.

Det er ikke tvil om at de ville laksefiskene trenger akutt hjelp. Mener regjeringen alvor med å ville redde dem, er den nødt til å ta inn over seg den kunnskapen som allerede finnes og lytte til faktabaserte råd. Den konkrete ambisjonen må være at sjørret og sjørøye aldri kommer inn på rødlista, og at laksen igjen vurderes som livskraftig.

* * *

Plakaten det henvises ti i inlegget, med kortfattet info om viktigheten av kantvegetasjon:

